

LISTEK.

Prof. Jožef Borghi †. Dne 30. grudna 1896. l. je umrl v Ljubljani c. kr. profesor na veliki realki Jožef Borghi. Spominjati se ga moramo na tem mestu posebno zaradi tega, ker je bil v prejšnjih letih sotrudenik „Ljublj. Zvona“ in je večkrat napisal kakšno beležko o zanimivih pojavih v italijanskem slovstvu n. pr. o „Cuore“ („Zvon“ 1887, str. 573.). Porodil se je pokojnik dne 6. vinotoka 1846. l. v Motovunu v Istri, kjer je bil njegov oče tedaj aktuar. Borghijev oče, ki je bil pozneje adjunkt v Kopru, sodnik v Ajdovščini in je umrl l. 1884. kot dež. sodišča svetnik v Sežani, je bil slovenskega rodu, doma iz Kanala, in se je učil slovenščine iz Murkove slovnice in slovarja, iz „Novic“ in iz Slomšekovih spisov. Prelagal je tudi Prešerna, katerega je cenil zelo visoko, na italijanščino ter ga čital vedno skupno s svojim sinom. Žal, da prevodi niso ohranjeni. — Pokojni prof. Borghi je obiskoval ljudsko šolo v Kopru, potem pa gimnazijo v Gorici, kjer je bil poseben ljubljenelec prof. Šolarja, pri katerem se je v šestih letih do dobra naučil slovenščine. Pozneje je bil tri leta v Gradcu na vseučilišču, služil pa je v Gorici in od l. 1874. dalje na ljubljanski realki. Učil je italijanščino, nemščino in slovenščino. Ker je vse tri jezike poznal docela, je zanimivo, da je zlasti vpliv italijanščine na slovenščino vedel razlagati in ceniti, ter da je tako zlasti v slovenski sintaksi opozarjal na sorodnosti obeh jezikov in tudi na napake, ki so se vsled italijanskega vpliva vteple v slovenščino. Omeniti je še, da je bil izboren družabnik, da je vedno volil s Slovenci in bil v vseh prepornih službenih vprašanjih zmerom najboljši tovariš svojih slovenskih kolegov. Ko je upravljal šolsko knjižnico, je vedno skrbel, da so imeli slovenski dijaki dovolj primernega berila; pri tem pa mu je pomagalo posebno to, da je temeljito poznal naše klasične pisatelje. Učitelj je bil tako izboren, da je malo, malo taci; kakšno posebno zanimivo snov je znal tako mično in navdušeno razlagati, da je moral nehote poslušati tudi najbolj zaspani in najbolj leni dijak. Živo mi je še pred očmi, s kakšnim navdušenjem in s kakšno ognjevitostjo nam je v italijanskem tečaju na gimnaziji nekoč predaval o Danteju, Petrarki in drugih markantnih osebah v italijanskem slovstvu. Pokojnik je bil pravi tipus avstrijskega Primorca, po materi Italijan, po očetu Slovenec, po vzgoji Nemec. Tako je vse tri jezike ljubil, čital in učil ter z vsemi tremi narodnostmi dobro izhajal. Kako je bil povsod priljubljen, v vseh slojih, v vseh stanovih, je pokazal njega lepi pogreb v Ljubljani na novega leta dan 1897. Prepeljali so njegovo truplo v Sežano, kjer počivata tudi Borghijev oče in mati (njih nagrobni napisi so slovenski). Za slovensko slovstvo si je prof. Borghi pridobil zaslug posebno tudi s tem, da je skrbel za to, da so se dela naših klasikov vsaj nekoliko razznala med Italijani. Tako je n. pr. sodeloval pri Caninijevem: *Libro d'amore* i. t. d. Pred leti ga je pooblastil Edmondo de Amicis, da prevede „Cuore“ na slovenščino, toda Borghi prevoda ni dovršil. — Ave, anima candida!

Vladimir Levec.

Dom in Svet je prinesel v 2. letošnji številki na str. 61. nekaj polemike proti nam, zlasti glede lanjske glavne povesti. Na koncu sestavka izraža njega pisec (dr. Fr. L.) mnenje, da „se morda še večkrat

sreča z „Zvonom“ in njegovimi sotrudniki.“ — Morda z našimi sotrudniki, katerih mi nimamo na verigi — z nami gotovo ne. To je naše mnenje in pa naš odgovor.

Slovanska knjižnica nam je podala v 55. in 56. snopiču (cena 36 kr.) A. S. Puškina »Kapitanovo hčer«, prevedeno od Semen Semenoviča. — Z veseljem smo sprejeli to publikacijo slovanske knjižnice, ker nam je porok, da se nam vendar že začno podajati po premišljenem načrtu glavni proizvodi velikih slovanskih literatur — proizvodi, ki se jih je že davno polastila svetovna književnost. — Prevod se čita dosti gladko; tudi Lermontovova pesem »Na smrt Puškina« (v dodanem Puškinovem životopisu) in poetična zaglavja so glede oblike čedna. — Samo tega ne umejemo, zakaj se je v zaglavjih na prvo mesto postavil izvirnik, a šele na drugo mesto, v oklepih, slovenski prevod. Ta postopek nas živo spominja na prečudno ravnanje naših prejšnjih prelagateljev, ki so v svojih prevodih iz slovanskih literatur poetične citate in vpletke pustili vse — nepreložene.

Pripovedke iz avstrijske zgodovine. Nabral in priredil Jak. Dimnik, učitelj v Ljubljani. Tiskal in založil R. Milic v Ljubljani. 1896. Str. IV. + 143. Cena?

S to zbirko patriotičnih pripovedk g. Dimnik ni le ustregel čitanja željni mladini, ampak tudi učiteljem, katerim se je baviti z domovinoslovjem; kajti v učnih knjigah ne najdemo skoro nič tistih značilnih pripovedk iz življenja naših slavnih vladarjev in njih pradedov, k večjemu kak naslov takih pripovedk kot napotek ali migljaj, da bi tu bilo umestno vplesti dotično pripovedko. Toda s takimi napotili ni ustrezno učitelju, ki mu morda niso na razpolaganje zgodovinski pripomočki, ampak celo v zadrego ga spravijo, ker vzbude radovednost mladine, a vestni učitelj ji ne more ugoditi. V Dimnikovi knjigi pa najde odslej učitelj lepo nanizane vse te pripovedke. — Povest »o zvestem vitezu Hartmanu« iz življenja Friderika I. Rdečebradca pa je po krivici zašla med »pripovedke iz avstrijske zgodovine.«

Lepi knjigi, katera bo šolnikom tudi dobro služila kot zakladnica za pismene naloge, bi imeli prigovarjati samo glede jezika, o katerem bi želeli, da bi bil bolj skrbno premišljen, prepiljen in pa uravnan po pravopisnih načelih Pleteršnikovega slovarja; le-teh se držeč, pridemo še najlaže in najhitreje do toli zaželjene pravopisne edinosti, in prav je, da se jih že poprijemljejo i časopisi i posamezniki (dr. Tavčar v »Zbranih spisih«). Prav toplo želimo, da se teh načel oklene g. Dimnik tudi kot urednik »Učit. Tovariša«, in to tem bolj, ker po istih uravnava tudi prof. Levec uradni pravopis slovenski.

Venec slovanskih povestij. Prevodi iz ruščine, poljščine, slovaščine in srbohrvaščine. I. V Gorici. Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. 1896. — Str. 174 vel. 8°. Cena 55 kr. — Obseg: 1. Figura. Ruski napisal Lěskov, poslov. Podravski. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. Poljski spisal Edvard Zorjau; poslov. Podravski. — 3. Slepčovodja. Slika iz bosanske prošlosti; hrvaški spisal Ivan Lepušić; poslov. Ivan Čestimir. — 4. Slika iz gladnih let. Poljski napisala Eliza Orzeszkowa; poslov.